

jeg anseer den for aldeles urigtig; skøndt jeg nødig vil opholde mig ved Noget, der ikke vedkommer selve Sagen. Det gaaer ikke an, at den ærede Rigsdagsmand lægger den Betydning i Grundlovens § 90, som han gjør. Jeg overseer ikke Betydningen af denne Paragraph, som jeg selv som Ordfører for dette Affnit af Grundloven havde at forsvare; men det er ganske vist, at der ikke kan lægges den Mening ind i den, som den ærede Rigsdagsmand vil have. Det gaaer ikke an at sige, som den ærede Rigsdagsmand, at der staaer, at Forældre ere berettigede til at fordrø Underviisning for deres Børn i Folkeskolen; det staaer det slet ikke. Der staaer kun, at de Børn, hvis Forældre ikke have Evne til at sørge for deres Oplysning, ville erholde fri Underviisning i Almue-skolen. Det er jo en ganske anden Mening, der ligger i disse Ord end den af den ærede Rigsdagsmand indlagte. Jeg vil gjerne give den ærede Rigsdagsmand Ret i, at der ikke behøves ved disse Ord alene at siges til de Forældre, der mangle Penge; dette kan i Genhold til den gjældende Skolelovgivning siges — skøndt jeg holder mig overbevist om, at der netop siges til uformuende, fattige Forældre; — thi naar Forældrene godtgjøre, at de staffe deres Børn ved egen Underviisning, hvad de behøve, saa ere de jo, om de end ere nok saa fattige, som forhen omtalt, ifølge Skolelovgivningen fritagne for at lade dem søge Skolen; men jeg har heller ikke paa nogen Maade villet lægge den afgjørende Vægt paa Ordet „Evne.“ Men der staaer, at de erholde „fri“ Underviisning i Skolen; og deraf, jeg gjentager det, kan Betydningen kun være, at de erholde Underviisningen uden Betaling. Det er det, som er sagt i Grundloven; men der er deri virkelig ikke stillet nogen som helst Fordring med Hensyn til Skolens tilkommende Ordning; havde det været Hensigten, vilde man upaatvivlelig have føiet til, at der snarest muligt maatte foretages Skridt til, at en ny Skolelovgivning efter Grundlovens Bestemmelse maatte komme frem, hvilket den ærede Rigsdagsmand veed, ikke er Tilfældet. Det Andet, som jeg ligeledes maa oplyse, det er, at den ærede Rigsdagsmand mener, at det slet ikke gaaer an,

naar der kommer nye Forslag, at sige, at de stride mod en tidligere Lov. Nei, ganske vist, det har jeg heller ikke paa nogen Maade villet antyde. Jeg har aldeles ikke noget imod, at en ny Lov strider mod en tidligere; men det, som jeg har fremhævet med Hensyn til det nu foreliggende Lovforslag, det er, at det indeholder en Afvigelse fra den hele nuværende Lovgivning, — det maa jeg fra mit Standpunkt fastholde. — Det er, jeg gjentager det atter og atter, min fulde og alvorlige Mening, at hele denne Sag gaaer en fuldstændig Omordning imøde, og det er derfor jeg har troet, at der ikke vilde være Opfordring til brudstykkeres vis at foretage en saadan Forandring som den her foreslaaede, naar det dog ikke kunde siges, at der var en fuldstændig Enighed om, at man derved opnaaede noget væsentligt Gode. Kunde man derimod, under Uvissheden med Hensyn til den endelige Ordning, sige: her er Noget, som Alle maae være enige om at være et virkeligt godt Skridt fremad, saa indrømmer jeg, at man ikke af formelle Hensyn skulde vige tilbage deraf; men, naar det som her viser sig, saa deelte Mæninger, om en saadan Bestemmelse overhovedet kan betragtes som nogen væsentlig Reform til det Bedre, saa forekommer det mig at være et fuldkommen berettiget Hensyn, at man da hellere maa blive, indtil Reformen kan fremtræde i sin Hælfed.

Grundtvig: Ja, efter den Oplysning, som den ærede Minister har givet, har jeg været i Bidsfarelse, saavel som den ærede Skolemand; jeg troede sikkert at kunne slaae mit Lid til; det staaer altsaa efter Lovgivningen virkelig i de vedkommende Myndigheders Magt at bestemme, om de ville tillade eller forbyde Forældre, at sørge for deres Børns Underviisning paa den Maade, de bedst vide og kunne, men deraf følger igjen, at den Underviisning, Børnene saa i vinges til, maaskee oftere vil blive langt flettere end den, Forældrene selv kunne staffe deres Børn. Jeg havde troet, at Forordningen af 1814 ikke var Andet end en Stadfastelse og Ophjælpelse til Lov af en foreløbig Forordning; — som jeg har maattet studere for mine Synders Skyld, da jeg